

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KOZLONYE.

ELŐFIZETESI ÁRAK:

Helyben: félévre 5 kor., negyedévre 2 kor. 50 fill.
Vidéken: félévre 8 kor., negyedévre 4 kor. — fill.

FŐSZERKESZTŐ: POLITIKAI ROVATVEZETŐ:
BENEDEK JÁNOS. Dr. BOROSS LAJOS.
FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ:
SZÉKELY IMRE.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Debreczen, Főter 42. szám. Lamprecht palota
első emelet, az udvarban.

A sógor haragszik.

— július 21.

(S.) Ime, a szép tavasz kiesett az évből. Amennyi Pepi van Bécsben: mind megveszett. Hanzik és Heinrichok prűszkölnek és vakaróznak, amióta a gavallérnak híresztelt magyar nyomoruságos és potom két millió fölött halotti tort ül s eltorzult arczczal temeti nemzeti reményeit.

Ez a smuczigság méltán kelt felháborodást Bécsben, Schönbrunnban avagy Ischlben. Már tudniillik ott, ahol a király tartózkodik. Hogy az udvar e három metropolis melyikében székel, azzal a jelen pillanatban nem igen szolgálhatunk, de biztos értesülést nyerhetünk róla legközelebb, — mikor a királyi kegy saját „magán pénztárából“ néhanyszor tizezer koronát ad valamelyik ausztriai kulturintézetnek s ő Felsőge, a király résztvesz valamelyik kisdédóvó megnyitási ünnepélyén.

Mindezekből tisztán kivehető, hogy tudatában vagyunk annak, miszerint van magyar király. Hogy van: bizonyos, mert hiszen az ő balkeze, Tisza István gróf, fizetés-emelést kér a számára. De hogy hol, merre van, azzal nem szolgál-

hatunk. Elégedjunk meg azzal, hogy van. Már ez a tudat is felemelőleg hathat reánk, akik kordován-illattal vagyunk átitatva...

Ugy látszik azonban, hogy ez a kordován illat csak a levegőt fertőzti meg. A pénzt nem. Pecunia non olet. Smolen Tóniék legalább nem érzik szagát, újpesti accentusu hatost pedig nekik nem fizet ki a magyar kormány.

Mind csengő, jó pénz az, amit Bécsbe visznek s mikor Londonban vagy Pétervárott vizitel a libériás had: durrogó pezsgőt nagyon szívesen adnak érte.

Nem lehet tehát rossz néven venni, ha Bécsben, Schönbrunnban vagy Ischlben haraguzsznak az ellenzékre, mikor megismétli a pozsonyi gyászmagyarok kiáltását: „Vitam et sanguinem!“ Ez magában még megengedhető tünet volna, de ki nem bősülne fel hallatára annak, mikor utána teszik ezt a megjegyzést: „sed avenam non!? — de zabunkat nem!“

Hiába, hiába! Züllenek a régi jó erkölcsök! Mikor a magyar olvasatlan adta oda pénzét a derék osztrák sógornak s atyafiságosan odartotta a hátát az ellenségnek, mikor ütlegelték a becsületes Ausztriát. Be kell ismernünk azonban,

hogyha mi osztozkodtunk az osztrák sógor bajaiban: megeselekedte ezt ő is. Bajban, nyomorban, a magyarság megpofozásánál igaz hogy nem mutatta magát, de mindig ott volt, mikor egy kis hasznocska mutatkozott a Magyarországra tett kirándulásnál. Ilyenkor fűgén kukkantott be hozzánk és tartotta a markát, amely mindig üres és sohasem lehet megtölteni. Attila kincesei épp úgy érdekelték, mint egy meteorit, mely isten kegyelméből hullott alá az égből a földre. Így lehetséges csak, hogy nemzeti kinceseinket, millió és millió értékű emlékeinket hét lakat alatt őrzik a császári muzeumban. Az igazság kedvéért azonban meg kell jegyeznünk, hogy bizonyos napokon ezeket a dolgokat mind ingyen tekintethetjük meg.

Ha mindezeket tekintetbe vesszük, nem lehet csodálkoznunk rajta, ha a Lajtán túl haragszanak és szörnyű módon haragszik Tisza István.

A dolgot rendbehozni még nem késő. Szedjük össze mindenünket, a mi még értékes van és vitessük egy deputációval — melynek élén Tisza István álljon — Bécsbe, azzal a mentegetődzéssel, hogy kedves sógoraink ezt itt feledték. Történjék

A szigorú büntetés.

Irta: Jeanne Marni.

Faviers ezredes szeméből villogtak a szikrák:

— Már megint ön ellen van panasz, hadnagy? — kérdezte.

Pédiouille hadnagy katonás merevséggel állt:

— Igenis! ezredesem.

— Hát ez így lesz mindig?

A hadnagy nem felelt.

Faviers folytatta:

— Ezt nevezi ön katonás rendnek?

A hadnagy még mindig nem szólt egy szót sem.

— Feleljen!

— Ezredesem...

— Az a panasz ismét ön ellen, hogy ismét és folytonosan későn jár a kaszárnyába... Igaz ez?

— Igaz!

— Ezt ön ilyen nyugodt hangon mondja?

— Ezredesem...

— Hányszor késett el a lefolyt héten?

— Háromszor!

— Háromszor? Háromszor?!

— Igen!

Az ezredes fel és alá kezdett járkálni az ezred-irodában:

— No majd én teszek erről. Megértett?

— Igenis ezredesem!

— Háromszor késett el... Persze, akkor érkezett a kaszárnyába, mikor a századja már kivonult, mi?

— Igenis!

— És ez a példaadás?!

— Ezredesem...

— Mit mesél? Kifogásokat akar nekem mondani?... Ismerem már ezeket...

— Bocsanatot...

— Hallgasson! A legénység előtt ilyen példával jár ön, a tiszt?... Mióta hadnagy ön?

— Tizenegy hónapja!

— És tizenegy hónap alatt nem volt még ideje megtanulni a rendet mi?... Volt már büntetve?

— Nem, ezredesem.

— Nem?

— Soha életemben.

Az ezredes egy kissé engedékenyebb hangon kezdett beszélni:

— De hát mi lelta magát?

— Nem tudom...

— Akarom, hogy feleljen, érti?

— Igenis...

— Nos, beszéljen. Rossz társaságba keveredett?

A hadnagy arczára szelid mosoly ült ki:

— Nem.

— Hát? Szerelmes?

A hadnagy ismét elpirult.

— Ezredesem...

— Tudni akarom! Szerelmes!

Most már volt egy kis dacz a hadnagy tekintetében.

— Igen!

— Ah, és emiatt rendetlen?

— Kérem!...

— Ne kérjen semmit... Persze, aki szerelmes, az már jogot vesz arra is, hogy elhanyagolja a kötelességét is. Mi?

— Nem, de...

— Semmi „de“!... Hadnagy, most felszólítom arra, hogy a tiszta igazságot mondja.

— Igenis!

— Kibe szerelmes?

A hadnagy tévovázóan nézett.

Az ezredes ismételte:

— Megértette a kérdést?

— Meg!

— Nos, akarom, érti, akarom tudni, hogy kibe szerelmes, aki miatt ön nem törődik a kötelességeivel. Feleljen, ismerem én ezt a hölgyet?

— A hadnagy szeméből egy kis hamiskás mosoly pattant ki:

— Igen! — felelte.

— Igen??

— Nagyon jól ismeri ezredesem!

— Én??

— Igenis.

ez az engesztelő áldozat díszes formában és ünnepélyesen. A lélekemelő aktus végső fejezete az legyen, mikor Gajári és Münnich piros bársony vánkoston átnyújtják a magyar nemzetnek azt a kis józan esztét, amelyet az osztrákok, akaratlanul bár, deszámunkra kegyelemből meghagytak.

Debreczen vízvezetéke és csatornázása.

Irta: **Dr. Burger Péter.**

— Első közlemény. —

— július 21.

Sokat eldicsekszenek ma már kivált higienikusok, hogy rég tul vagyunk ama koron, midőn: még nem terjedt az egyéni érdek és érdeklődés határain túl az egészségügyi követelmények iránti érzék, sőt nyakig vagyunk a szociális vagy közegészségügyben.

Megvallom, hogy valahányszor ilyen és eféléket különben igen tisztos tudós higienikusoktól olvastam, nehezen fojthatam el egy-egy kesernyős mosolyt és valahányszor egy-egy kifejezetten egészségügyi közszükségletért kell sikra szállanom, mindig bosszankodva gondolok rá: mért is nincsen hát ama zöld asztal mellől böleselkedő jó uraknak legalább némileg igazuk.

Mily könnyű terem volna pl. ma is e munkában, ha a mi közönségünk ama tételeinek legalább igazságát ismerné el — belátva, hogy senkire sem lehet közömbös felebarátja vagy közelebb-távolabb lakó szomszédja betegsége, még kevésbé valamely betegség elterjedése, befészkelődése nemcsak örök diésó humánus érzésből, de leghitványabb önzésből sem, mert kiszámíthatlanok a végzet utai s nem lehessen tudni, kit? mikor? és honnan? éri utól a baj. Azt is bevallom, hogy midőn mint kezelő orvos, telve idealizmussal szakom iránt és kivált a higienia magasztos tételeinek teljesen szines, eleven tudatával az Aldunánál kalandoztam könyvből lábadtak szemem a régi rómaiak aquae-duct-jainak és utjainak romjait szemlélve, elmerengvén mennyire fölöttük állhatott ama nép tudásban és polgárosodásban, mely ily közművekről gondoskodott még távol eső meghódított tartományaiiban is? Mert tény az, ahol a római legiók megjelentek, ahol azok táborát (castrum) ütötték, de még inkább ahol a római polgárok megtelepedve állandó

otthont alkottak, első feladatukká tették a talajt, levezető csatornákkal minden szenny-től megtisztítani és lehetőleg jó ivó vizet szerelve állandó vízvezetékkel alkotni, mely egyben a csatornák öblítésével a talaj állandó tisztántartására is szolgál.

Nem is boszulta meg magát talán sem ni sem oly kegyetlenül az emberiségen, mint ama ez okon és alapon is klasszikus kor tradícióitól és valláserkölesi törvényeitől való eltávolodása, melyekben ma is bámulatot keltő részletességgel vannak közegészségi, de kivált köztisztasági szabályok előírva és aminek folyományaképpen ők már első rangu közügynek minősítették jó tiszta és egészséges ivóvizet beszerzését és gondos öblítéssel ellátott csatorna rendszer kiépítésével a talaj szennyeződésének megállítását.

Talán csak rajongásom a természet erőit és tiszteletem azok böles berendezéséért mondatja azt velem; de nekem szent meggyőződése, hogy a letűnt századok, kivált a legutóbbinak sok-sok mérhetetlen gyászt és szenvedést, — élet és vagyontpusztulást okozott, nagy országokra, sőt világrészekre kiterjedő járványai és vései ha nem is kizárólag, de jó részben abban lelik magyarázataikat.

El sem képzelhető, minthogy ama klasszikus kor legújabb feltárt vízműveinek elpusztítása, a nélkül, hogy hasonló vagy még jobbakkal pótolhattak volna: az élő és mind inkább szaporodó, a polgárosodással mindinkább egyes helyek és vidékekben tömörülő emberiségre csak vészhozó lehetett.

Azonban még a régi rómaiak feltárt aquae-duct-jai sem legrégibb emlékei ám az emberiség ez irányú védekezéseinek, mert jóval előbb az egyiptomiak, asszirok, a babiloniak és görögöknek is voltak hasonló alkotásaik, melyek mindannyian fényes bizonyítékai, miszerint ama kor rendezett viszonyok közt élő népének kiváló gondját képezte táboraik, városok és falvaik jó vízzel való ellátása és a szennyvizek alkalmas csatorna hálózattal eltávolítása, ártalmatlanná tétele.

A jó ivóvizet kellő mennyiségben beszerzése és mindenek által olcsón és könnyen hozzáférhetővé tétele mily kiváló fontosságú, mindennél előbbvaló közszükségletet képez, talán fölösleges is magyaráznom; némeiye, kivált a gyengébbek kedvéért mégis értékelnem kell más indokból is; de már itt előre bocsátom, hogy nálunk Debreczenben saját speciális indokai is vannak ennek, t. i. a talaj szennyvizeink, nemkülönben minden állati és emberi váladékoknak levezetésére alkalmas csatornahálózat folytonos öblítésével a por

és piszok távoltartásával köztisztasági és tűzveszély esetére bő vízforrásoknak létesítésével tűzrendészeti, A víz ugyanis elsősorban is nélkülözhetlen tápszert, mely testünk igen tetemes részét pótolni és szerves működését fentartani van hivatva. Nemcsak nélkülözhetlen alkatrészét képezi ez minden más táplálékunknak, hanem azonfelül nélkülözhetlen kellékét azok elkészítésének is. Nélkülözhetlen azonfelül testünk, ruházatunk, eszközeink, butoraink, lakhelyeink, utaink és tereink tisztántartására és ha a tisztaság, ami kétségtelen, nélkülözhetlen feltétele a jó egészségnek, úgy annak egyedüli eszköze, a tiszta víznek fontossága is nyilvánvaló. Más kissé magasabb szempontból indokolja Pettenkoffer tanára jó víz beszerzésének fontosságát, szükségességét, mondván: „A víz nemcsak legfontosabb és legnélkülözhetlenebb tápszertünk, hanem kiváló nagy részünknek csaknem kizárólagos élvezeti italunk is.

A táp- és élvezetiszer közötti különbség, tudjuk, az, hogy míg a tápszertestünk elfogyasztott fehérnye, zsír, só és víz mennyiségét van hivatva pótolni, addig az élvezeti szer idegrendszerünket, kivált érzéki és emésztési idegeinket, szóval általában az anyagcsere szolgáló szerveink idegeit, ama tápszerek felvételére, feldolgozására, kihasználására és ez által testünket és szellemünket egyaránt hasznos tevékenységre serkenteni és képesíteni van hivatva.

Ily irányban tehát a víznek, mint élvezeti cikkeknek is fontos szerep jut táplálkozásunkban, mert általánosan tudva van, hogy csak ami jól esik válhat egészségünkre és amitől undorodunk, hamar meg is árthat. Miként az undor esetleg hányással kidobhatja szervezetünkben a táplálékot, úgy a jól eső érzés annak emésztését, feldolgozását mozditja elő.

Táplálkozás élvezeti szerek nélkül olyan, mint az élet örömei nélkül: kiálhatatlan.

A tej kivételével csaknem valamennyi italunk, eltekintve víztartalmuktól, pusztán élvezeti és nem egyszersmint tápszerek is, tehát a pénzzel, melyet rájuk költünk, csupán az élvezetet fizetjük meg, melyet fogyasztásuk okoz. Sőt kivált a szeszesitaloknál még azonfelül legtöbb esetben testet, lelket ölt mérgekre is pazaroljuk azt. (Lásd szerző művét: „Védekezünk az iszákosságtól“.) Vannak ugyan a szeszes italok között is, melyek némi csekély tápértéket képviselnek, de ez csak annál veszedelmesebbé teszi azokat, némi balga jogcímét szolgáltatva azok tömeges fogyasztására pl. a sörnél. Ebből ugyanis, hogy csak annyi fehérnyét juttassunk szervezetünkbe, amennyi annak a 24 órai szükséglete, 24 liter kell meginnunk, melynek ára 7 korona 50 fillér, míg egy fél kiló husé, mely ama fehérnye mennyiséget bőven tartalmazza, 60 fillér. Tekintve, hogy csak bor, sör, pálinka, kávé és teára, mint kizárólag és nem is ártalmatlan élvezeti cikkekre mily nagy összegeket költünk el, dokumentálja, mily nagyra becsüljük az élvezetet, ez csak még inkább indokoltá teszi, hogy a jó, egészséges üdítő és nem is kizárólagos élvezeti italért, a vizért is áldozunk némi csekélyiséget.

Mind ezekből kétségtelen, városunk is, mint ma már minder város, sőt község is, bölesen a közönség érdekében cselekszik, ha feladatává teszi költségkímélés nélkül jó, egészséges vizet szereznit lakosságának, nem csak szeszes italokat.

Mindannyian tudjuk, család és társadalom egyaránt sinyli a szeszes italok mértéktelen élvezetének káros hatásait, mégis mit kell a mindennapi életben szomorúan tapasztalunk, hogy míg bort Bordeaux-ból, sőt Münchenből hozatni nem átalják, addig a jó vizet a szomszéd kutjából hordatni is resteljük.

— Talán valamelyik katonatiszt leánya?

— Az.

Az ezredes fejében egyszerre derengeni kezdett:

— Talán csak nem...

— De igen! Juliette Faviers kisasszony.

Az ezredes szinte gépiesen mondotta utána:

A leányom.

A hadnagy most már lelki nyugalommal beszélt:

— Szeretem őt.

Az ezredes helyénvalónak tartotta, hogy szigorú legyen:

— Hogy merre ön ezt ilyen nyugodtan a szemembe mondani?

A hadnagy kedvesen arrongáns lett.

— Bocsánatot ezredesem, nem tudom elképzelni, miképp mondjam ezt máshogyan...

Az ezredes kiabálni szeretett volna erre a beszédre, de legjobb akarat mellett sem talált egy szót sem a hadnagy mondatában, amelybe bele tudott volna kapaszkodni.

Hirtelen ridegségbe csapott át.

— Hát majd ezt a kérdést elintézzük. A hanyagságáért szigorúan meg fogom büntetni... Szigorúan, irgalom nélkül... Belibbent a szürke ezredirodába a tavasz: Juliette.

— Mit keressz itt? — kérdezte hidegen Faviers ezredes.

A leányka hamiskásan mosolygott:

— Csak úgy véletlenül volt erre felő dolgom.

— Csak úgy „véletlenül“?

— Persze de nem bántam meg hogy bejöttem hozzád...

Az ezredes nézése csupa kérdőjel lett:

— Nem bántad meg?

— Nem!

— Hogy-hogy.

— Látom, hogy a hadnagy urat magad elé cizáltad, édes apuskám. Hát én esetleg mentő tanuja lehetnék...

Faviers elkacsagta magát:

— Hadnagy ur, máskor ne mászkáljon későn a kaszárnyába...

Magyar testedzés.

— július 21.

Tehetséges faj a magyar s amióta a testedzés játékaival művelni kezdette, ebbeli ügyességét is a tökéletesség magas fokára emelte. Ifjaink vívásban, uszásban, magasugrásban, síkfutásban, labdarúgásban elsőrangú sikereket érnek el a külföldi versenyekben. Uszók és versenyvivők utólérhetetlenek és legyőzhetetlenek az egész világon. Lóversenyünk a fejlődésnek igen előkelő színvonalán áll.

Csak egy nagy baj van és egy igen furcsa visszasság a magyar sportnak minden nemében. A baj az, hogy ifjaink, akik külföldre mennek versenyezni, rendszerint és nagyrészt német vagy szláv neveket viselnek, úgy, hogy azt a dícsőséget, amelyet kiváló ügyességükkel, edzett voltukkal és kitartásukkal szereznek, vitássá tehetik nekünk akár a németek, akár a szlávok.

A visszasság meg az, hogy valamennyi versenybeli és testedző játék, amely nálunk meghonosult, egy szikrát sem változott át magyarrá, hanem megmaradt származása szerint sült angolnak, nemcsak a játék formájában, hanem minden kifejezésében.

Tessék elolvasni példának okáért a lóversenyről szóló tudósításokat, vagy tessék meghallgatni a lóversenyéről szóló beszélgetéseket! Olyan *magyarságban* gyönyörködhetünk, hogy ez már nem is hajmeresztő, hanem egyenesen nevetséges.

A *derby-crak*, vagy *flyer*, de az *owner* azt mondja, hogy *kondiczió*-ja meg nem egészen *fit*. Még *training*-re szorul, hogy *klasszis*-a, *pedigre*-je és *staminá*-ja kellően érvényesüljön a *debut*-ben. Majd akkor a *favorit* nagyszerű *galopp*-ban, fenyves *speed*-del fog szaladni a *finish*-ben, nagyszerű *rush*-sal, *kanter*-ben győz. *Autsieder*-nek nincs helye; az már *handikap*-ben futott és *steep*-chase-ben próbálkozott. — A *jockey*-t *ováció*-ban részesítik. A *ring* diadalmaskodik. A *bookmaker* fizet. A *totalizátor* nyer, illetve visszaváltja a *ticket*-et. *Fiaker*-ben megyünk haza a *turf*-ról, de zsebünkbe beütött a *krach*.

Ilyen és ehhez hasonló angol-magyar zagyvaságot lehet hallani, nemcsak az ötforintos helyes lóverseny tudósaink ajkán, hanem a harmincz krajczáros helyek naiv közönségének megméltelyezett nyelvén is.

Ott van azután a *lan-tennisz* játékban a *fifty-ferty*, az *aut*, a *please*, a *ready*, a *game* stb. S ott van a labdarúgásnak változatlanul átvett számtalan angol kifejezése, ahol *foot-ball* a játék, *half back* a segítő, *back* a hávédő, *goal* a kapu, *keeper* a kapus, *corner* a szógrugás, *half time* a játék félideje. S első *half time* és második *half time*. S *tacs*, ha a kereten kívül esik a labda. És ha kezddel érinted a labdát, az *hands*. S ha a játék hévében kirugják a fogadatot, az nem baleset, hanem *malör*.

Nincs az a csöppnyi kis diák — mind lelkes aive a labdarúgásnak — aki nem ilyekeppen kezeli ennek a szép játéknak a nyelvét.

Legfőbb ideje volna valóban, illendő tisztogatásba fogni a testedző és közhasznú versenyjátékok terén, a magyar nyelv géniusának szent nevében.

EGYHAZ ES ISKOLA.

Presbyteri közgyűlés. A debreczeni ev. ref. egyház 1904. évi július hó 24-ik napján vasárnap délelőtt 10 órakor, az egyház tanácstermében, Simolffy Imre és Dicsőffy József elnöklété alatt presbyteri közgyűlést tart, az alábbi tárgysorozattal: Jelentés arról, hogy a f. évi július hó 10. napján tartott presbyteri gyűlés jegyzőkönyve július hó 12. napján hitelesített. Móricz Ferencz új presbyter feleskete, Hódy Béla levéltárnok jelentése néhai Óry Mihály presbyter haláláról. Az egyházközségi bíróságban és a közalapítványi bizottságban dr. Karsa István helyének betöltése. K. Tóth Kálmán ipotályi felügyelő jelentése Ungvári Józsefné, Báthori Juliánna asszony 200 kor. adományáról. S ele György lelkész bejelenti, hogy két hétre eltávozik. A gazd. bizottság f. évi 1059. sz. végzése egyik darab ingyeniszkoláztatási (a térkép VII. sz.) föld haszonbérbeadása végett július 6-án tartott árverés eredményéről. A gazd. bizottság f. évi 1052. sz. végzése, Hegedűs István törvényszéki bírónak és nejenek a Jeney Eszter-féle háznál levő lakosztály átalakítása iránt intézett kérvénye tárgyában. A gazd. bizottság f. évi 959. sz. végzése Kertész István haszonbérlet kérvénye tárgyában. A gazd. bizottság f. évi 1142. sz. végzése Nagy András énekvezér kérvénye tárgyában. A felülvizsgáló bizottság jelentése és a gazd. bizottság f. évi 988-1082. sz. végzése az 1903. évi számadás megvizsgálása és felülvizsgálása tárgyában. A gazd. bizottság f. évi 965. sz. végzése Erdei József irnok fizetés-javítás iránti kérvénye tárgyában. A magy. prot. irodalmi társaság ujvidéki gyűlésének rendezése tárgyában érkezett tájékoztató. Az iskolaszék 1015. stb. 1904. sz. végzése ideiglenes tanítók és tanítónők alkalmazása tárgyában. Az iskolaszék f. évi 760. sz. végzése Szemes János halápi tanító az iránti kérvénye tárgyában, hogy az ev. ref. vallású növendékek vallásánításáért részére díj állapíttassék meg. Az iskolaszék f. évi 1004. sz. végzése Veres Gyula tanító lakbéré tárgyában. Az iskolaszék f. évi 1054. sz. végzése az iskolaszéki elnök 1903/4-ik iskolai évről szóló jelentésének beterjesztése tárgyában. A főtiszt. tiszántúli ev. ref. egyházkerület f. évi 84. számú végzése a központi fuiskola létesítése ügyében megszakadt tárgyalások újból felvétele tárgyában. A főtiszt. tiszántúli ev. ref. egyházkerület f. évi 86. számú végzése arról, hogy a tanítóképző intézeti növendékek módszertani tanulmányaik gyakorlati kiegészítése végett egyházunk központban levő fuiskolájában látogatásokat tehessenek.

Egyházi gyűlések. Az ev. ref. egyház adóügyi bizottsága holnap délután az egyháztanácsteremben ülést tart. — 23-án szombat délután 4 órakor ugyanott lesz a kölcsönügyi bizottság szabályzatának revíziója.

Lelkészi szünidő. A Kossuth-utcai ev. ref. egyház lelkésze, Szele György két heti szünidőre családjával együtt városunkból elutazott. Távolléte alatt Hajdu Zsigmond püspöki titkár helyettesíti.

SZINHÁZ.

Csige Ilonka utóda. Makó Lajos szinigazgató a tavasszal elhunyt Csige Ilonka helyére, a naiva és szende szerepkörre Szabó Irmát, a nagyváradi színház művésznőjét szerződtette. Szabó Irma már október 1-én belép a debreczeni színházhoz kötelekibe. A művésznőt a debreczeni közönség előnyösen ismeri a Komjáthy idejéből és szerződtetését nyereségnek tartjuk.

A szegedi színház pályázata. Szeged város tanácsa közzétette a szegedi színház pályázati hirdetményét, amely szerint Szeged város a tulajdonát képező színházat 1905 szeptember 1-től 1911 június végéig terjedő hat évre díjtalanul bocsájta a szinigazgató rendelkezésére. A város télen fűtőanyagot, nyáron pedig 8000 korona évi segélyt ad a színházulaknak. Az igazgató tartozik elsőrendű társulatot tartani és ahhoz teljesen szakképzett művészerőt szerződtetni. A pályázó 8000 korona bántépénzt tartozik letenni, készpénzben vagy óvadékképes értékpapírossal. — Pályázati határidő folyó évi augusztus 10-ike délután 5 óra. Szegeden általános az a vélemény, hogy ha Makó Lajos debreczeni szinigazgató pályázik, a közbizalom 6 felé fog irányulni, mint legmértőbbre. Makó még nem nyújtotta be pályázatát, mert több elsőrendű színházat ajánlottak fel neki, de valószínű, hogy pályázni fog Szegedre, ahol művészetitörökvéseinek becületességét és igazgatási szakértelmét már volt alkalma hebizonyítani. A szegediek is kénytelenek voltak elismerni, hogy a szegedi színházban azóta állott be a visszaesés, amióta Makó Lajos megvált igazgatójától.

NAPI HIREK.

Halál az eperfán.

— Ismét öngyilkosság. —

— július 21.

Debreczennek jut ki az a szomorú dicsőség, hogy öngyilkosság tekintetében aránylag felülmulja az ország valamennyi városát.

Sehol se dobják el olyan könnyedén az életet az emberek maguktól, mint Debreczenben. Elismerjük, hogy az élet gyakran teremt olyan drámai összeütközéseket, hogy meghibban a lelki egyensúly és a boldogtalan drámai hős csak a halálban talál menedéket. De a debreczeni sűrű öngyilkossági esetekben legtöbbször hiába keressük ezt a motívumot.

Rendesen kishitű csüggedés vezeti őket idő előtt az önkényt megásott sirba. A legfeltűnőbb és legelszomorítóbb ebben, hogy a járványos kórra fajult baj már nemcsak a város modern elemei közt dühöng, hanem kiterjedt a külső kertek egyszerű, békés, csendeséletű lakosságára is.

Most is arról értesülünk, hogy Kovács János 55 éves martinkai kerti lakos ma hajnalban háza udvarán egy eperfára felakasztotta magát. Nem hagyott hátra semmi jelt vagy irást, ami öngyilkosságának okát adná.

Felesége sirva beszéli el, hogy mindig a legjobb egyetértésben éltek. A csendőrség értesítette a királyi ügyészséget az esetről, amely ma tartja meg a hivatalos vizsgálatot a helyszínén.

— Vizvezetők Debreczenben.

Felette érdekes, Debreczen város közönségét igazán közelről érintő tanulmányunk a közlését kezdjük meg lapunk mai számában. — A tanulmányt dr. Burger Péter orvos írta s abban a debreczeni vizvezetők kérdésével foglalkozik behatóan, érdekesen és oly világos egyszerűséggel, hogy a leglaikusabb ember figyelmét is teljes mérvben képes lekötöni és világosan elébe tárni e rendkívül fontos kérdést minden

vonatkozásában. — A tanulmány három részből áll. Az általános bevezető részből, mely a vízvezeték általában a vízkérdésnek mintegy történelmi áttekintését adja, a következő rész geológiai szempontból tárgyalja a forrás (talaj) víz elhelyezkedésének és mikénti nyerésének módját s beható tanulmány tárgyává teszi a vízvezeték kérdését általában s legvégül az összes rendelkezésre álló adatok alapján foglalkozik a debreczeni vízvezeték kérdésével. Nagyon érdekes, nagyon hasznos és alapos tanulmányt végzett dr. Burger Péter és mi a hatóságok, a városi bizottsági tagok és a nagy közönség figyelmébe ajánljuk e cikksorozatot, mert a vízvezeték napirenden levő kérdésének megoldása sokáig nem késhet és csak üdvös dolog, ha Debreczen város minden polgára e nagyfontosságú kérdésben megszerzi azt a jártasságot, melyet a dr. Burger Péter tanulmányának elolvasása — ismételjük — a leglaikusabb embernek is nyújt.

— **Thaly Kálmán emlékére.** A magyar törvényhozás történelmének egyik legszebb lapján lesz megörökítve az a jelenet, mely ez évi márczius 10-én játszódott, le az országgyűlésen, amikor Thaly Kálmán, az ősz történetíró és a függetlenségi párt alelnöke indítványára a parlamenti béke helyreállt. A szép jelenet tanui, pártkülönbség nélkül a képviselőház tagjai, Berzeviczy Albert közoktatásügyi miniszter javaslatára elhatározták, hogy Thaly Kálmán tiszteletére emlékérmét, illetőleg plakettet készítenek sajtó ünnepség keretében nyújtják át neki. Teles Ede, a jeles fiatal szobrász, kit a mintázással megbíztak, most készült el művével, melyen rajtva van Thalynek kitűnően sikerült dombormivő mellképe és alatta ez a felírás:

„Thaly Kálmánnak,
Harcok írójának,
Béke szerzőjének,
1904. márczius 10-e emlékére
Barátai és tisztelői.“

Az emlékérmét most öntik aranyba és a remek példányt ünnepséggel ez évi szept. havában adják át Thalynek. A plakettből ezüst és bronzpéldányok is készülnek.

— **Kinevezés.** Tóth Aurél kir. táblai tanácsjegyző, albirót a debreczeni kir. törvényszékhez biróvá nevezte ki az igazságügyminiszter.

— **A polgármesteri titkár szabadságon.** Vargha Elemér dr. polgármesteri titkár ma kezdte meg egy óra terjedő szabadságidejét. Távolléte alatt dr. Tóth Emil aljegyző helyettesíti.

— **A kamara építkezik.** A kamara, mely valamikor ugyancsak bő volt a belé-foglaltak számára, most immár szűknek bizonyul. Már az elmúlt évben lényeges átalakítások történtek az újszékházépületen, minek folytán egy tágas általános előterem és egy kisebb tanácskozó terem nyílt meg s a könyvtári anyag áttekinthető elhelyezéshez jutott, azonfelül a hivatali szobák egymással szerves összefüggésbe kapcsolódtak. Már akkor jelezte Szávay titkár, hogy

mihamarabb szükségessé válik az irodai helyiség kibővítése, mert nem fér el bene a megszapordott leíró személyzet, 1 kezelő-hivatalnok és 4 napidíjas. De különösen nem fér el már fizikailag sem az ugyanitt elhelyezett ipari törzskönyvi nyilvántartás a maga községek és iparágak szerint elkülönített 48.000 mozgó katasztrális lapjával. Ennek folytán egy kis emeleti kiugró szárnyal bővül meg az udvar felől az irodai helyiség. Tóth István elmés és csinos tervei szerint már meg is kezdődött a munka, bontják a kőművesek az alapfalakat.

— **Áthelyezés.** Rásó Sándor járásbirósági albirót, saját kérelme folytán, hasonló minőségben a debreczeni kir. járásbirósághoz helyezték át.

— **Eljegyzés.** Rosinger József földbirtokos Pusztá Nagymajorból eljegyezte Gyémánt Ilonkát, Gyémánt Samu földbirtokos kedves leányát.

— **Az ohati birtok határának igazítása.** Az ohati birtoknak Csege és Tiszafüred felőli részén a határdombok elromlottak, úgy hogy azoknak mielőbbi igazítása vált szükségessé. A tanács Aozél főmérnök, Magoss dr. főügyész és Király tanácsnokból álló bizottságot küldött ki, hogy a határdombok helyreigazítása iránt tegyék meg a szükséges intézkedéseket.

— **Esküvő.** Kormos Gyula a debreczeni ipartestületi betegségélyző egylet könyvelője, tartalékos honvédhadnagy tegnap tartotta esküvőjét Nagykerékiben Lévy Jolánnal, Lévy Mihály nagykeréki-i ref. lelkész leányával.

— **Nem locsolják a járdát.** A szárazság folyton tart. A nap déli hévvel önti szét forró sugarait az utcákra. Eg az aszfalt a járó-kelők lába alatt. Hiába könyörgünk az éghez üdítő esőért. — De hiába könyörgünk a háztulajdonosokhoz is, hogy ha nincs eső, locsoltassák őket fel házuk előtt a gyalogjárót. És végezetül, hiába kérjük a rendőrhatalóságot, hogy az ez irányban fennálló szabályrendeletnek szerezzen érvényt. Most hát dr. Sárváry Gyula tiszti-főorvoshoz fordulunk. Közegészségi szempontból, fenyegető járványok elhárítása céljából emelje fel szavát amellett, hogy naponta locsolva legyenek a gyalogjárók, amíg az eső fel nem oldja a háztulajdonosokat ez alól a kötelességük alól.

— **A vasuti gépjavitó műhely munkásainak illetősége.** Érdekes ügy került ma a tanács elé. Egy Bosnyák Antal nevű munkás, ki 9 év óta dolgozik a debreczeni gépjavitó műhelyben, illetőségi bizonyítványt kért Miskolcra városból, ahol azelőtt lakott. Miskolcra megtagadta kérését, nem ismerte el ottani illetőségének, mert Debreczenben 9 év óta lakik a kérelmező és törvény szerint már 4 évi Debreczenben való állandó tartózkodás után debreczeni illetőségű. A városi tanács, miután Bosnyák most már Debreczen városból kért illetőségi bizonyítványt, meggyőződésén arról, hogy Bosnyák tényleg 9 év óta állandóan itt lakik és a közterhekhez is hozzájárul, kénytelen volt Bosnyákot debreczeni illetőségének elismerni. A tanács ugyanekkor a szokásos 50 korona díj megfizetésére is kötelezte Bosnyákot. A tanács határozatának a díj lefizetésére vonatkozó részét Bosnyák megfélebbelte. Az üzletvezetőség is ugyanekkor magáévá téve az ügyet, árt a ta-

nácshoz, kifejtve, hogy a tanács méltánytalanul jár el ezekkel a munkásokkal, mikor 50 korona telepádsi-díj lefizetésére kötelezi őket, mert ezek a munkások nem önszántukból kérik az illetőség elismerését és ma itt, holnap ott vannak és minden városban 50 koronát fizetni, érzékeny vesztesség a munkásokra. A tanács a felelősségre és az üzletvezetőség átiratára azzal válaszolt, hogy kivételesen megengedte Bosnyáknak, hogy a kivett díjat 50 koronás havbi részletekben fizesse meg. Bosnyák azonban nem akar fizetni, újból felelőbbelt. A tanács ma tartott ülésén ismét csak azt határozta, hogy nem engedi el a kirótt díjat.

— **Kinevezések.** Bernáth Elemér kir. táblai elnök Dán György debreczeni, Móricz István hajdunánási és Dragos M. Vazul rózsapataki lakos, végzett joghallgatókat a debreczeni királyi tábla kerületébe díjtalan joggyakornokká kinevezte.

— **Szakosztályi ülés.** Az ipartestületi kalapos szakosztály holnap délután 3 órakor az ipartestület tanácstermében ülést tart, melyen a vásári árulások sorrendjét állapítják meg.

— **Névmagyarosítás.** Veisz Ferencz debreczeni lakos családi nevét belügyminiszteri engedéllyel Vadász-ra változtatta.

— **Tátrafüredről.** A legutolsó kimutatás szerint a fürdővendégek száma Tátrafüreden 1129-re emelkedett. Debreczenből a hivatalos fürdőnévsoron újabban szerepelnek: ifj. Kardos László nagykereskedő nevével; Füredi Szabó L. nyugalm. igazgató nevével és két leányával; Pelsőczy Lajos, Szilágyi István, Vajda Jenő, Vántsza Dezső tanulók; Váradai Ignác igazgató.

— **Menetrend változás.** Tegnaptól kezdve további intézkedésig a Budapestről Debreczenbe délután 6 óra 26 perczkor érkező gyorsvonat 6 óra 41 perczkor érkezik; a Debreczenből 5 óra 1 perczkor Szatmár felé induló személyvonat Érmihályfalván a csatlakozások miatt 10 perczcel több ideig áll.

— **Az orfeumok és a vendéglősök.** Azok a vendéglősök és kávéosok, akik alkalmas helyiség hiányában vagy egyéb okból nem tarthatnak orfeumot a nyáron át, nem jó szemmel nézik azokat a szaktársaikat, akik orfeumokkal vonzzák magukhoz a szórakozást kereső közönséget. Az éjjeli mulatók rendszeren odagyűlnek, ahol orfeum működik, aminek persze az a következménye, hogy a többi vendéglők és kávéházak konganak az ürességtől. Az így kárt szenvedő vendéglősök és kávéosok tegnap délután értekezletre jöttek össze, hogy sérelmüket feltárják és azok ellen orvoslást keressenek. Az értekezleten Hauer Bertalan elnökölt, aki, bár időközönként ő maga is tartat orfeumi előadásokat az „Angol Királynő“ udvarkertjében, többi társai álláspontjára helyezkedett és hatósági védelmet kíván az orfeumok működése ellen. Az értekezlet kifogásolta első sorban azt, hogy a „Biká“-ban egész nyáron át állandóan működik az Angelotti társulata, amely május 21-én kezdte meg az előadásokat és szeptember 1-ig van engedélye, tehát 103 estét tölt be egymásután ugyanegy helyiségben. Ez, nézetük szerint, a többi adókkal terhelt vendéglősöket és kávéosokat hátrányosan érinti. Elhatározták hát, hogy Végh Gyula rendőrfőkapitányhoz azzal a kérelemmel fordulnak, hogy ugyanegy helyiségre játszási engedélyt 2 hónapnál hosszabb időre ne adjon.

— **Tanoncok mulasztása.** Az iparos tanoncok iskolai mulasztásuk miatt ma délután 2 órakor az ipartestületen számoltak. A beidézett iskolakerülő tanoncok száma felülmúlja az 50 et.

— **Dohánygyári munkások mulatása.** A debreczeni dohánygyár munkásai nyári mulatságot rendeznek. A mulatság előkészítői már is serényen buzgálkodnak, hogy a nyári táncvigalmat a munkásokra nézve kellemessé tegyék.

— **Talált kulcs.** Tegnap este 6 és 7 óra között a Kossuth-utczán egy előszoba kulcsot találtak. Igazolt tulajdonosa lapunk szerkesztőségében délelőtt átveheti.

— **Pályázat bakancs szállítására.** A m. kir. honvédség 1905. évi bakancs szükségletének beszerzése, illetőleg szállítása iránt hirdetett pályázat f. hó 15-én lejárt s a debreczeni kereskedelmi és iparkamaránál a következő iparosok és alkalmi szövetkezetek nyújtották be pályázataikat. 1. Takács Gábor és társai Debreczen (41 iparos.) 2. Kakuk József és társai Kunszentmárton (19 iparos) 300 pár bőr bakancs és 200 pár könnyű bakancs. 3. Huber József és társai Rónaszék (4 iparos.) 4. Fejes Mihály és társai Jákóhalmán (31 iparos.) 5. Manzel Márton és társai Jászadány (11 iparos.) 6. Váci András Jászberény (12 iparos.) 7. Ács Gábor és társai Jászberény (82 iparos.) 8. Tóth Mihály és társai Jásztelek (17 iparos.) 9. Turner Mihály rónaszéki lakos (1 iparos) 150 pár bőr bakancs.

— **Lóköltő cigányok.** A mikeszécsi határban legelészett Szöllősi Gábor gazdálkodó két összebéklyózott lova. A lovakra senki sem ügyelt fel s mikor a gazdájuk a legelőre ment, a lovak nem voltak ott. A csendőrség megindította a nyomozást s kiderült, hogy a lovakat Balogh Sándor, a felesége, meg 20 éves fia kötötték el, akik — Irányi Pál juhász és Csurka Miklós kovácsmester állítása szerint — Hajdusoboszló felé mentek. A lóköltő cigányokat a csendőrség keresi.

— **Részeg asszony.** Három rendbeli kihágásért bünteti meg a rendőrség Bóné Lajosné tetőtleni születésű asszonyt. A városból kitiltották, visszatért, itt csavargott, sőt részegen botránnyal rendezett az ispotály lapon. Tiltott visszatérés, csavargás, botránnyal okozó részegség, ezek a Bóné Lajosné bűnei.

— **Halálozások.** Legutóbbi kimutatásunk óta az anyakönyvi hivatal halálozási osztályánál a következő haláleseteket jelentették be: Kovács Katalin ev. ref. 1 hónapos, Virág Margit ev. ref. 4 hónapos, Gyürky Sándor ág. ev. 87 éves, Nagy Zsófia ev. ref. 68 éves, Nagy Ferencz ev. ref. 2 éves, Okrós Mihály ev. ref. 69 éves, Tóth József ev. ref. 17 éves, Kokas István ev. ref. 79 éves.

— **Letzter József fényképészeti. festészeti és fényképnagyítási műterme Piac-utca 44., dr. Ujfalussy-ház. Állandó fényképkiallítás a műterem kapubejáratánál levő kirakatokban.**

— **Új töltésű villanylámpák** érkeztek Mentze Henrik ujdonságok áruházába Piac és Szt.-Anna-u. sarkán.

— **Mentze Henrik** ujdonságok áruházában igen olcsón lehet vásárolni.

x **Készítéská kiállítás Mentzénél.**

SPORT.

Galamblovászat a Nagyerdőn. Jeleztük, hogy gróf Waldeck Frigyes huszárhadnagya e hó 31-én galamblovászatot rendez. Erre a következő meghívót adta ki:

Meghívó. Folyó hó 31-én a nagyerdei Sport-téren tartandó galamblovó versenyre N. N. urat és családját tisztelettel meghívja Debreczen, 1904. július hó. Gróf Waldeck Frigyes. Kezdeté d. u. 1 órakor. Általános határozványok: A lövészetek sorrendje a következő: d. u. 1 órától 2 óráig próbagalambok; 2 órától pouleok (tétversenyek) és dijak. A lövészetben résztvenni óhajtok irásbeli értesítését f. hó 26-ig, címre Mentze Anna-utca 25. szám, kérem. Fegyverről és töltényekről gondoskodva nincs. A meghívó belépti jegyül szolgál.

TÁVIRATOK.

— A „Debreczen“ eredeti távirata. —

A képviselőház ülése.

Budapest, július 21.

Az udvartartás költségeinek emelése felett folyó nagy vita a mai ülésen eljutott a végéhez.

Lengyel Zoltán volt az utolsó szónok a javaslat ellen, azután Kammerer Ernő előadó vette védelmébe a javaslatot, szembeszállva az ellenzéki szónokok érveivel. Kimutatni igyekezett a Kmety Károly közjogából, hogy nem „magyar királyi udvartartás“-ról, de csak „udvartartás“-ról van szó a törvényben.

Molnár Jenő: Nevetséges!

Kammerer ezután áttér a czimekért és rendjelek adományozásáért befolyó dijakra. Ez, — ugymondja, **magánvagyon, nincs tehát helye a nyilvános elszámolásnak.** Folytonos heves közbeszólásokkal kísért beszédét végre befejezhette azzal, hogy a javaslat elfogadását ajánlja.

Ezután a határozati javaslatok benyújtóira került a zárószó sora.

Rákosi Viktor erős érvekkel polemizál Kammerer előadóval. Aztán Dániel Ernő báró beszédére tér át. **Kossuth Lajos is volt miniszter, de nem volt belső titkos tanácsos.** A nevére nem is egy Adria gőzhajót, de egy egész országot neveztek el. Utmutatója lett az ország boldogulásának.

Apponyi Albert gróf rendkívül magas színvonalon álló gyönyörű beszédben, az egész Ház osztatlan tetszése között fejtegette, hogy nem ellentéteket kell keresni a nemzet és királya között, hanem azt a módot, amelylyel egyetértve építhetik ki a magyar nemzeti államot.

Tisza István gróf miniszterelnök láthatólag a Rákosi Viktor és Apponyi nagy és nemes beszédeinek hatása alatt került minden polemiciát. — Kijelenti, hogy a polgármestereknek adott válaszában a sokak által zokon vett ezt a kifejezést: **„mérgező illúziók részegsége“** — a **lefolyt obstrukcióra értette.** Nem akar válaszolni a király és a királyi család tagjai felett ebben a vitában elhangzott kifakadásokra, merüljenek el azok a feledés Nirvánájába. A királynak köszönhetünk sok nemzeti vívmányt, amelyek az obstrukció után létrejöttek.

A 48-as idők magasatos nagy idők voltak, amelyeknek szellemétől minden magyar át van hatva. Alapját vetették az állam és nemzet mai kialakulásának. De ma már nem időszerűek. A 67-es alapon kell tovább építeni, annak

alapját a 48 vetette meg. Apponyi magasan szárnyaló beszédének tartalmát és irányát osztja ő is. A király a nemzetet tart. Szóla is kívánja, hogy ha a magyar királyi közénk jön, Szent István koronáját fején a legnagyobb fény vegye körül, hogy a magyar királyság önállósága kifejezésre jusson. (Általános viharos éljenzés és taps.)

A Ház ezután felállással történt szavazás utján Apponyi határozati javaslatát elvetette.

A Rákosi határozati javaslata felett névszerinti szavazást kértek, amelyet az idő előhaladottsága miatt holnap fog a Ház megejteni.

Orosz-japán háború.

Budapest, július 21. A londoni Daily Chronicle-nek jelentik: Motien körül Kuroki tábornok e hó 19-én várta az oroszok támadását, de elmaradt. Erre ő támada az oroszokat jobb külső szárnyon. Heves összeütközés volt. A harc folyik.

Betörés a városi bérházban.

— július 21.

Homályos részleteiben szinte kifürkészhetetlen eset történt kedden a városi bérházban. Egyik lakásba álkulcsal behatolt valaki s a lakásból néhány arany ékszert elvitt, de az értékes tárgyak javarészt érintetlenül hagyta.

A betörés részleteiről tudósítók az alábbiakban számol be:

Agricola Adolf kir. ítélőtáblai bíró a Simonffy-utca 2/b. számú ház első emeletén lakik. Már napokkal előbb elutazott egész családjával Oradnára s lakását természetesen bezárva hagyta.

Kedden délelőtt ugyancsak az emeleten lakó Erber Ernőhöz jeget vittek s a jégördő véletlenül az Agricola lakásába nyitott be. A jégvívő a házmesternének elmondta tévedését. Az asszony meglepődött a felett, hogy a lakás nyitva van. Jelentést tett a rendőrségen, honnan Bardócz biztos ment a helyszínre. A lakást a legnagyobb rendtelenségben találta, de az ajtón az erőszak nyomai nem látszottak.

Azonnal táviratozott a rendőrség Agricolának. Ezenkívül jelentést tett az esetről a takarékpénztárnál, hogy az Agricola nevére szóló könyvekre pénzt ne adjon ki.

A táblabíró tegnap hazaérkezett s számba vette az értéktárgyait. Hiányzik egy férfi arany remaké óra, egy női aranyóra, egy arany-nyakék és néhány kisebb értékű csecsebecse.

Csodálatos, hogy a betörő mást el nem vitt, holott a szekrényekben, melyekben a kulcs benne volt, sok nagy értékű ezüst és aranyemű volt.

A tettes után egyetlen halvány nyom van. Ugyanis a házmesterné elmondta, hogy néhány nappal ezelőtt egy szürke ruhás férfi kereste a bírót. Ez az ember azt állította, hogy ruhatisztító s ruháért jött Agricolához. Daczára annak, hogy nem volt otthon a bíró, az állítólagos ruhatisztító több ízben is járt a házban, de a házmesterné azt hitte, máshoz jött.

A sajtóságos, de azért vakmerő betörésben a rendőrség széles körben nyomoz.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Becsületsértés Szent István ellen.

Első királyunk Szent István jobb kezét esztendőnként nagy ünnepélyességgel hordozzák körül augusztus havában Budán.

Ez a drága foglalatban őrzött ereklye nem is sejti, hogy ellene és elporiadott tartalékai ellen súlyos természetű becsületsértést követett el egy tótlelki presbiter.

Ugy történt a dolog, hogy a tótlelki presbitérium a római katolikus lelkész meghívására iskolaépítési ügyben gyűlésezett. Az egyháznak Szmrecsányi Pál nagyváradi püspök a kegyura, egyéb terhe nincs is az egyházközségnek, mint az iskola fenntartása. A presbiteri gyűlésen erről volt szó. De mert pénzbe kerül az építés, az egyház tanácsosai ugyancsak huzódoztak.

— Nincs arra szükség, mondották egyértelműleg.

A lelkész istenes beszéddel akart a presbiterok lelkére hatni. Sok szép nemes példát állított eléjük. Beszélt a nagy és szent királyról Istvánról, akinek nagy gondja volt az iskolákra s aki az egyház alapjának, fundamentumának tekintette az iskolát. A szent beszédre megszólalt egy zordon presbiter.

— Hagyja el a főtisztelendő ur, Szent István is egy vén gazember volt!

Megdöbben a presbitérium erre a kijelentésre s hamarosan szét is oszlott. A lelkész pedig akkeseredve ment be Nagyváradra s a nagyváradi-vidéki járásbírósnál feljelentést tett a presbiter ellen nemzeti és vallási kegyelet megsértése miatt.

A bevádolt presbiter azzal védekezik, hogy ő nem sértette meg a nemzeti kegyeletet, legfőlegb halott iránti tiszteletlenséget követett el. Ezért elégtételt azonban csak a halott családtagjai kérhetnek. És mert Szent István-családjá a legutolsó Árpád-házi királlyal 1301-ben kihalt, a presbiter véleménye szerint, a plébános feljelentéséből hiányzik a jogi alap.

Az érdekes ügyben a nagyváradi-vidéki járásbírósnak fog ítéletet mondani.

Harcz a cigányokkal.

Saját tudósítónktól.

— július 21.

B. harfőlegyházán puska lövésekkel és kétkézi tusával fűszerezett, valóságos háboru folyt le tegnap éjszaka a polgárság és egy sereg cigány között.

Egy fiatal ember két tinót lajtott a sügeti puszta felé, mikor szemközt került a cigány karavánnal, akik rátámadva a legényre, a két darab jószágot akarták tőle elvenni. A legény kiáltásaira a közelből odarohant István János többed magával, mire a cigányok futásnak eredtek, egyenesen a falu felé tartva.

Mire a faluba értek, ott már hire kelt, hogy a cigányok az országuton meglámadtak egy legényt. Egyenként, sorjába mentek be Félegyházára, eleinte hat szekérral, künn hagyva kettőt hátvédnek. Mikor a falu közepére értek, pár száz főnyi tömeg várta már a garázda cigányokat.

Mikor ezek észrevették a fenyegető helyzetet, lövöldözni kezdtek a tömegre és vagy tíz golyó szelte a levegőt a tömeg fölött, szerencsére azonban kárt nem tettek. A lövöldözés annyira meglepte a népet, hogy a nagy zavarba átvették őket menekülni a falu tulsó szélén.

A háboru azonban ezzel nem ért véget. Mikor a nép felocsudott első ijedtségéből, kocsira ültek és va y hatvan ember indult hajszára a cigányok után. Székelyhid és Kágya között utólérték őket. Egy szekér roncokban hevert az országuton. Ugy látszik az ócska tákolmány nem állta a nagy versenyt. A cigányok azonban előre jártak valamennyire, amíg végül csendőrök betérték őket Székelyhidra.

Huszonegy férfit és egy sereg asszonyt és gyereket fogtak el, akik most áristombban várják a sorjuk eldőlését.

Magyar ápolónőből orosz tábornokné.

Magyar baka levele az orosz-japán háboruból.

— Saját tudósítónktól. —

— július 21.

Igazi regényt csak az élet, a minden romantikus képzelgést fölülmuló élet tud alkotni. — Ez a história a távol Keleten esett meg. Ugy látszik: ott is egyformán kiszámíthatlanok az élet rejtelmes utjai és nem lehet tudni, hogy hová jutnak azok, akik ez ösvényen járnak.

A regény hősnője egy nagykikindai asszony, aki szegényen s elhagyatottan hagyta el hazáját és most mint egy orosz tábornok felesége tért vissza a magyar fővárosba.

A romantikus történetet az orosz-japán háboruban kint levő szegedi baka irt meg és így sikerült megtudni.

Csicseric Miksa a szegedi 46-ik gyalogezred alezredese tudvalevőleg a közös hadügyi kormány megbízásából kint van az orosz-japán háboruban és jelenleg Mukdenben tartózkodik. — Vele ment tudvalevőleg a szolgálja is, aki időnkint levelet ír Kroó Jakab mars-téri kereskedőnek, akinek megígérte, hogy értesíteni fogja, ha valami érdekesebb dolognak jön nyomára.

A fiu, ígéretéhez képest, már két levelet küldött a kereskedőnek, ki most is kapott a bakától értesítést. A mai levele, amely július 10-én kelt, leghosszabb és legérdekesebb. Valóságos regényt tartalmaz, amely szól egy magyar ápolónőről és egy szerencsétlenül járt orosz tábornokról.

A fiu az esetet a következőképpen írta meg:

Néhány hónappal ezelőtt kiment Nagy-kikindáról egy B. K.-né nevű asszony (a baka egész nevét kiírta az asszonynak), aki azzal a szándékkal hagyta el hazáját, hogy ápolónő lesz a háboruban. Alkalmazást is kapott Mukdenben, a sebesültek kórházában. Több hónapig volt ott az asszonyság, aki roppant szorgalmasan és gondnal épolta a kezére bizott betegeket. Több, mint egy hónappal ezelőtt egy Kridzigajlov Antal nevű orosz tábornokot hoztak ide a sebesültekkel együtt. A tábornoknak a ballábát lötték meg. Az orvosok mindent elkövettek, hogy megkíméljék a tábornokot az amputálástól, azonban ezt mégis meg kellett tenni. A fállábu tábornokot betegsége alatt a nagykikindai asszony ápolta olyan önfeláldozással, hogy az igazán bámulatos volt. A tábornok e miatt annyira megkedvelte a magyar asszonyt, hogy nem kívánt tőle többet elválni és tegnapelőtt, mint esküdt házastársak indultak Magyarországra felé.

A kissé hihetetlenül hangzó hír vétele után táviratilag kérdezősködtünk, hogy mit tudnak Nagy-kikindán a dologról. — Ottani levelezőnk azt táviratozta, hogy B. K.-né, aki elszegényedett nri családból való, Budapestről tegnap megírta az egész dolgot Nagy-kikindán lakó nővérének. Az orosz tábornok és a magyar asszony legközelebb Nagy-kikindára is leutaznak s a jövő hó elején visszatérnek Oroszországba.

VEGYES HIREK.

Nyolcz éves anyagyilkos. —

Tragikus szerencsétlenség történt a temesmegyei Bükovecz községben. Egy alig 8 esztendősi fiu gyilkosa lett édes anyjának. Rossu Ikonja jómodu bukovecz-i özvegy asszony 8 éves József nevű fia tegnap d. u. az udvarban egy töltött pisztolyal játszott. A szerencsétlen anya nem vette ki gyermeke kezéből a gyilkos fegyvert, hanem a fiu mellé ülve, gyönyörködött, hogyan játszik a kis fiu az új játékszerrel. A kis József nevetve forgatta a pisztolyt, midőn egyszerre eldőrdült egy lövés és a szerencsétlen anyaoltan terült el a földön. A pisztoly töltve volt és a golyó az anya szívében hatolt keresztül. A lövés zajára elősiető szomszédok azonnal jelentést tettek a rékási jbiróságnál, amely értesítette a temesvári ügyészséget.

* **Erélyes éjjeli zene.** Szerelmes szívű vak izgató júliusi este nem birnak ellenállni szenvedélyüknek s egy hosszú lumpolás után pár szál czigánynyal oda állottak hajnal tájban a hűtlen ablaka alá és huzatják keservesen. Nincs is ebben semmi kifogásolni való és nem is ok arra, hogy bekerüljön a rendőrség kommunikéjébe, — még ká ikulában sem. Lehet, hogy épen ez a körülmény izgatta nagyon a legényt, aki tegnap hajnalban fájó szívvel állott oda ideáljának ablaka elé, elkeseredetten kiáltott a czigányokhoz:

— Huzzad, amíg meg nem reped a szive a hűtlennek!

És azután huzták. A nyári nap már ott piroslott az ég alján és szét ızte sugaraival a felhő amoretteket. Csend volt az utcában s a négy lefüggönyözött ablak — a hűtlen lakásán, — ingerlően vetette árnyékát a busuló szeretőre. E közben teltez az idő s a lány hirt sem adott magáról. A szerelmes bosszusan felordított:

— Még mindig alszol? No majd fölébresztelek én.

Hirtelen elhatározással felragadott egy követ és pár perc alatt bezuzta mind a négy ablaktáblát. A pokoli csörömpölésre a „hűtlen“ bizonyára ijedten ugrott föl ágyából, míg a cigányok is hirtelen tova iramodtak. Egyedül maradt ott az ifju, bintulva nézte a széttört üvegroncokat, mint Kárhágó romjait. De nem sokáig maradt egyedül, az óriási csörömpölésre tömeg csődült oda, sőt később egy rendőr is, aki pártfogásába vette a dühös szeretőt. Így aztán a bánatos ifju a rendőrségi czellában álmolta tovább álmait a hűtlenről, aki még az éjjeli zenére se hajlandó felébredni.

* **A gyümölcsösvéréről.** Érdekes és sokban megszivvelésre méltó cikklet között egy német újság a gyümölcsösvéréről. Vegyi vizsgálat kiderítette ugyanis, hogy rendszeres táplálkozásra teljességgel nem való. Ahoz, hogy az emberi szervezet a test naponkénti táplálkozására szükséges fehérnyét és szénhidrátot elegendő mennyiségben megkapja, naponként husz kiló gyümölcsöt kellene megenni, amivel azonban 18 liter folyadék is kerül a szervezetbe. Már pedig ezt huzamosabb ideig az ember ki nem bírja. A gyümölcs inkább csomagének való, mint tápláléknak és aki szereti az egészségét, jól teszi, ha okosan és vigyázva él vele. Nem lehet eléggé ajánlani az embereknek, hogy a gyümölcsöt, ha csak lehet, meghámozva egyék. A gyümölcs héja, akárhogy megmosás is, tele van ártó baktériumokkal, amelyek szorosan odátapadnak, sőt belefurják magukat, úgy hogy csak a gyümölcshéjjal együtt lehet eltávolítani. A gyümölcs kemény magvát soha sem szabad elnyelni. Statisztika bizonyítja, hogy a belek megbetegedésének jelentős része lenyelt gyümölcsmagból származott. Ami meg a kérdést illeti:

hogyan egészségesebb a gyümölcs: nyersen-e vagy főzve, a czikk a főtt gyümölcsöt ajánja inkább, mert a nyers nehezebben emészthető és a szervezet ellenálló erejét gyöngíti, főként némely ragadós nyavalyával, mint például a tifusszal és kolerával szemben.

* **Testvérgyilkosság.** A facseti járáshoz tartozó Petrosza községben Barbu Toma ottani lakos valami örökségen összeveszett testvéröccsével, kire fejszével támadt s előbb főbeütötte, úgy hogy az eszméletlenül esett össze, majd a tehetetlenül földön fetrengőre vetve magát, a szó szoros értelmében agyonvagdosotta. A testvérgyilkost elfogták.

* **Gyilkos udvarló.** Stojkov Száváné született Paulai Viktória bázosi 26 éves menyecske a múlt év őszén, még mikor leány volt, szerelmi viszonyt folytatott Burkea Vikentie 22 éves odaváló legénynyel. Egy szép napon Burkea istenhozzádót mondott kedvesének és eltűnt. A leány busult még egy kis ideig hűtlen kedvese után, de csakhamar belenyugodott és ez év elején férjhez ment Stojkov Száva, ottani jó módú parasztagdához. Családi életük nyugodt és elégedett volt, míg csak a múlt napokban fel nem tűnt Burkea, a hűtlen szerető és aratás idejére hajdani kedvese férjéhez, Stojkov Szávához állott szolgálatba. A szolgálat csak ürügy volt, hogy közelében lehessen a menyecskének. Nem is tartózkodott sokat, hanem mindjárt első nap szerelmet vallott régi kedvesének. A menyecske azonban ridegen visszautasította a tolakodót. A kudarc csak jobban ösztökölte Burkeát és amikor csak lehetett, ostromolta szerelmével az asszonyt. Ez végre is megunta a folytonos bosszantást és tegnap, midőn Burkea újból kezdte a sőt tolakodó lett, a helyrevaló menyecske jól pofonütötte a csábítót. E meggyalázás fejébe kergette Burkeának a vért és felragadva egy sarlót, a szegény asszonyt földre teperte és az éles szerszámmal felmetszette a hasát. Az életveszélyesen megsérült asszonyt a temesvári kórházba szállították. Az embertelen támadót pedig még az éj folyamán elfogták és bekisérték a királyi ügyészség fogházába.

A japáni nő.

Milyen a japáni asszony? Milyen a társadalmi helyzete? Ezekre a kérdésekre nem sokan tudnának megfelelni az európai tudósok közül. Mi még mindig tudtuk ugyanis, hogy a japáni nőt csak gésának tudjuk elképzelni. Pedig hát nem így áll a dolog. Az asszonynak Japánban is megvan a maga családi és szociális állása, sőt az asszony Japánban is csak úgy ér valamit, ha jó háziasszony. Mi lenne a férjéből, ha a menyecske egész nap a szamiszent pöngetné, vagy a rémregényeket fálná?

A japáni asszony megszabja nemcsak a maga ruháját, de a férje kimonóját is, amelynek divatja az európai kultúra befolyása alatt sem változott meg s ma is csak olyan a kimonó, mint amilyen évszázadokkal ezelőtt volt. Ilyen konzervatív Japánban a házasság intézménye is. A házasságokat ugyanis nem Amor, hanem évszázados jogok gyakorlásával a szülők kötik össze „majd összetörődnek“ elv alapján. A ceremónia sem igen bonyolódott. Az esküvő annyiból áll, hogy a mátkapár a leányos háznál a legszebb szobában leül s együtt megisznak három picziny csésze rizsbort, azután elmennek az anyakönyvvezetőhöz, aki rövidesen bizonyítványt állít ki a házasságról.

A válás még egyszerűbben megy. A férj kijelenti, hogy immáron ráunt a hitestársára és a hitestárs egyszerűen visszamegy az anyjához, zsebében egy három és fél sor hosszú válólevéllel. Nálunk az a meggyőződés él, hogy a japáni asszony elele csupa táncból, dalolásból és játékból áll. Pedig hát ez ugyancsak nem így van. A japáni asszony dolgozik, még pedig sokat dolgozik.

A maga kis, iczi-piczi dézsájában olyan tisztára kimossa a fehérneműt, mint a patyolat. A szegénysorsu japán nő a mi asszonyainknál sokkal terhebb munkát végez, mert nemcsak a háztartás gondját kell viselnie, hanem derekasan ki kell vennie a részét a mezei munkákból is, amelyek között legnehezebb a rizsföldek megmivelése, amelynél minden munkát bokáig érő pocsolás vízben kell végeznie.

Japán területe nem nagy s így a népesség túlsűrű, tehát mindenkinek dolgoznia kell a megélhetésért. A szegény sorsu mesterember vagy iparos leánya, akinek otthon sem dolgot, sem élelmet nem tudnak adni, — az a házon kívül néz munka, kereset után. Vagy pinceszó lesz egy utszéli csárdában, vagy kiszolgáló nő valamelyik közkertben vagy teaházban. Erkölsi hírnevén nem esik ezáltal csorba. A japáni népnek főjellemonása az udvariasság mindenkivel, mindenrangú emberrel különösen a nőkkel szemben. A benszülött japáni főképp az olyan, aki még nem sajátította el a mi ugynevezett civilizációkat, ugyanolyan választkos udvariassággal fog bánni egy teaházi pinceszóval, mint egy született hercegnővel. Azok a mesék, melyeket némely japáni utazó, a nagyhirű Pierre Lotival élükön kitaláltak és gyönyörűségeesen megírtak, nem egyebek, legendáknál. A japáni erkölcsök se nem jobbák, se nem rosszabbak a budapestieknél, párisiaknál és a berliniekénél.

Az illendőség, tisztességtudás és az érintkezési formák finomsága ellenben ha-

sonlithatatlanul magasabb fokon áll, mint a felsorolt városokban. A művészi pályák is nyitva vannak a nők előtt. Az irodalom és festészet története nem egy nagy írónőről és művésznőről emlékezik meg másfélezer év óta. A nő szerepe tulajdonképpen csak a családban alárendelt szerep. Ott a férj, az apa a korlátlan ur. De ha az apa meghal, a kormányzás joga az anyát illeti, még a nagykoru gyermekek fölött is. De a hajadon vagy gyermektelen özvegy teljesen független és úgy él, a hogy jónak látja. Lehet geisha, énekesnő vagy geiko, táncosnő. Járhat vendégszereplésekre vagy elszerződhetik szintársulatokhoz, szóval pályája olyan lesz, aminőt teremteni tud magának.

Csak e hó 25-éig!!

Szönyegraktárunk athelyezése miatt az összes ott lévő árukat leszállítottuk.

Különös olcsó alkalmivétel képen ajánlunk:

Több száz drb. szönyegmaradékot féláron.

Visszamaradt függönyöket féláron.

Bulorszövet maradékokat féláron.

Egyes ágy- és asztalterítőket féláron.

Egyes flanel takarókat féláron.

Bosznay J. és Társa

szönyegháza, Kossuth-utca 11.

Csak e hó 25-éig!!

KÁVÉHÁZ MEGNYITÁS.

Van szerencsém értesíteni a nagyérdemű közönséget, hogy az

„ANGOL KIRÁLYNÉHOZ“ címzett kávéházamat

teljesen újonnan, minden kényelemre berendezve átalakítottam és

ma csütörtökön július 21-én

RÁCZ KÁROLY hírneves zenekara és személyes közreműködése mellett megnyitom és a t. cz. közönség partifogásába ajánlom. Szórakozásról, valamint hűsítő italokról és bufférol egész éjjel gondoskodva lesz.

Teljes tisztelettel

Hauer Bertalan,

„Angol Királyné“ tulajdonosa.

1 liter

Borhegyi borviz

8 krajczár,

mely kitűnő, üdítő egészséges
ital, kapható

Mayer Jenőnél

előbb
Geréby Fülöp utódai Debreczen.
Üveg betét 4 krajczár.

9892

1904

Árverési hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város tanácsa a Monostor. Apafája és a Savóskut erdőségeknek, legelőül való bérbeadására nyilvános árverést hirdet. Az árverést f. hó 26-án kedden d. e. 9 órakor fog megtartani a városháza közgyűlési termében.

Az árverési feltételek a városi számvevői hivatalban a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Debreczen, 1904 július hó 18.

A városi tanács.

9938

1904

Arlejtési hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város tanácsa a 6468—1904. sz. határozatával a guti erdészlak tervszerű építéséhez szükséges építési munkák biztosítása céljából zárt ajánlati versenytárgyalást hirdet.

A teljesítendő munkálatok a következő összegekkel vannak előirányozva:

I. Föld, kőmives, burkoló és elhelyező munkák ...	6471 K 45 fill.
II. Burkolatok ...	308 „ 70 „
III. Vasszerkezeti munkák ...	618 „ 30 „
IV. Ácsmunkák ...	2615 „ 57 „
V. Tetőfedő munka ...	1710 „ 61 „
VI. Bádogos munka ...	844 „ 12 „
VII. VIII. IX. X. asztalos, lakatos, üveges és mázoló munkák ...	2626 „ 66 „

Együtt: 15195 K 41 fill.

azaz tizenötezeregyszázkilencvenöt korona 41 fillér.

Ajánlat tehető minden munkanemre külön-külön vagy az összes munkára.

A pályázatban résztvehet minden kellő képesítéssel bíró vállalkozó és iparos. Csakis írásbeli zárt ajánlatok fogadtnak el, melyekben az ajánlatba hozandó egységárak vagy százalék engedmény betűvel és számmal tisztán, olvashatóan kiirandók.

Pályázó köteles ajánlatában kijelenteni, hogy a tervet, költségvetést, vállalati feltételeket és a helyi viszonyokat ismeri s azokat magára kötelezőknek elvállalja.

Minden ajánlattevő köteles az előirányzati összeg 5%-át bánatpénzül készpénzben vagy óvadékképes értékpapirban a városi házipénztárnál letenni s a letéti jegyet ajánlatához mellékelni.

Ily letéteket a városi házipénztári hivatal f. évi július hó 26-án délután 4 óráig fogad el.

A szabályszerűen bélyegzett írásbeli zárt ajánlatok f. évi július 26-án délután 5 óráig a polgármesteri hivatalhoz nyújtandók be.

A beérkező pályázatok folyó évi július hó 27-én, délelőtt 10 órakor a város nagytanácstermében nyilvánosan bontatnak fel.

Elkészve beadott, távirati vagy utóajánlatok, valamint kellően fel nem szerelt s kétes kifejezéseket tartalmazó ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

A városi tanács fenntartja magának a jogot, hogy a beérkező ajánlatok közül szabadon választhasson vagy azok mellőzéseivel a munkák biztosítására más-képen intézkedhessék.

Minden a ajánlattevő ajánlatának a felbontástól számított 30 napig kötelezettségben marad.

A terv, költségvetés és vállalati feltételek a mérnöki hivatalban (Simonffy-u. 2/b szám II. em., 13. ajtó) a hivatalos órák alatt megtekinthetők, a hol a kívánt felvilágosítások is megadatnak.

Debreczen, 1904 július hó 11.

A városi tanács.

Szabó műhely és amerikai vegyészeti tisztító-intézet.

Csapó-utca 18. és Vár-u. 2. sz.

Minden háznál Mindenféle ruhanemű-ek tisztítása, javítása és átalakítása, valamint új öltönyök készítése a legújabb divat szerinti szabásban elfogadtatik.

Minárik József

polgári és katonai szabó, vegytisztító intézetében.

A befőt idény beáltával legolcsóbban ajánl

czukrot, hólyagpapírt, salicilport

és kötöző-zsineget

Molnár Jenő

Szent-Anna-utca 36. szám alatti
ujjonnan megnyílt fűszer-, bor-
és csemegeüzlete.

Ugyanott tanuló felvétetik.

A legolcsóbb
bevásárlási forrás
Székely Jenő és Társa
utóda
uri és női-divat
cipőraktár cégnél
Piac-
és Szent-Anna-utca
sarkán.

Szép bajusz

nyerhető a híres Hajdusági bajuszpedró használata által, mely legjob az összes bajuszpedró készítmények között. A bajuszt nem törli, nem tépi, mindég szép állásban tartja és soha sem kemény nyedik meg.

Egy doboz ára 50 fillér.

Kapható:

Dr. Rotschnek V. Emil

utóda

Grósz Nagy Ferencz

gyógyszerésznél

Debreczen, Kossuth-utca 8. sz.

Valamint Tóth Béla gyógyszerárán.